

TARTINI

Giuseppe TARTINI
(1692-1770)

8 Nisan 1692 – 26 Şubat 1770

İtalyan Barok besteci, kemancı, öğretmen, kuramcı. Virtüöz yapıdaki keman konçertosu ve sonat repertuarını geliştirmekle kalmamış, Galant stil ile duygulu tarzın kuzey İtalya'ya özgü bir sentezini de sağlamıştır.

Floransalı bir ailenin dördüncü çocuğuydu. Ailesinin isteğiyle din öğrenimine zorlandı. Capodistria'daki papaz okulunda öğrendiği kemanla müziğe başladı. 15 yaşında Padova'ya gitti. 1709'da hukuk öğrenimine başladı. Bu arada eskrim ustası olarak da ün kazandı. Edebiyat, hukuk ve teoloji okumuş, bir yandan da müzik bilgisini ilerletti.

1710'da kardinalin korumasındaki yeğeniyle evlenmeye kalkınca, kiliseyle ciddi bir anlaşmazlığa düştü ve Assisi'de bir manastıra sığındı. Burada iki yıl süreyle ilk ciddi müzik derslerini aldı. Padre Boemo (Bohemyalı Rahip) olarak tanınan Bohuslav Cernokorsky ile kompozisyon çalıştı.

1714'te Ancona opera orkestrasında göreve başladıktan sonra, müzikte tınısı saflığı için bulunduğu "üçüncü ses" (farklı tını) teorisini açıkladı ve birçok polemige neden oldu. Bu yıllarda çağın ünlü keman virtüözü Veracini'yi dinleyince daha büyük bir istekle kemana sarıldı.

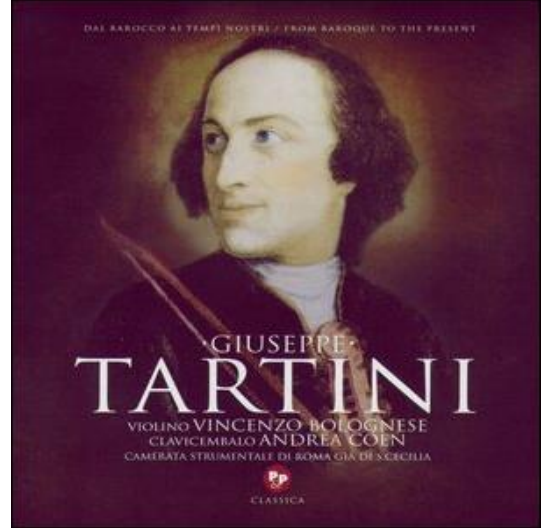
Tartini, Padova'daki yetkililer onu affedene kadar geçen bu sürgün yıllarında her türlü teknik sorununu çözdüğünü belirtir. Böylece tekrar eşine kavuşan Tartini'nin bu gençlik yıllarına ait bilgilerin, onun ölümü sırasında çocukluk arkadaşı ve meslektaşı, viyolonselci Antonio Vandini tarafından verildiği P. Petrobellini'nin besteci hakkındaki kitabında açıklanmıştır.

1721'de Padova'daki Il Santo adı verilen San ANtonio Kilisesi'ne birinci kemancı ve orkestra yöneticisi olarak atanan Tartini eserlerinin çoğunu, orkestra için sonata ve konçertolarını burada, o yıllarda Avrupa'nın en iyi orkestrası sayılan Il Santo

topluluğunun seslendirmesi için yazdı. Yaşamının çoğunu Padova'da geçiren, bir ara 1723-1726 yılları arasında Prag'ta görev yapan Tartini, 1727 ya da 1728'den sonra ders verdiği Uluslar Okulu ile tüm Avrupa'da tanındı. Çeşitli Avrupa ülkelerinden gelen keman öğrencilerini, yaşamının sonuna kadar eğitti, J.G. Graun, Nardini, J.G. Naumann, Paganelli, Pagin, Pasqualino, Lahoussaye gibi seçkin kemancılar yetiştirdi.

Tartini'nin ilk konçertoları 1728'de Amsterdam'da basılmıştır. Kemanın büyük ustalarından olan, özellikle yay kullanımı hala örnek alınan bestecinin 1754'te yazdığı, ancak ölümünden sonra 1771'de Paris'te yayımlanan Trattato di Musica (Müzik Bilgisi) adlı kitabındaki keman çalışmaları çok daha önce öğrencileri tarafından Avrupa'ya yayılmış, hatta Mozart'ın babası Leopold Mozart tarafından gizlice alınarak kendi Keman Metodu'nda (Violinschule) 1756'da yayımlanmıştır.

Müzik uzmanı Dounias'ın 1935'te hazırladığı Tartini katoloğuna göre 135 keman konçertosu, dördü orkestra grubu için 11 sinfonia, iki keman ve sürekli bas için 40 trio sonatı, keman ve viyolonsel için 25 küçük sonatı; 1975'te Brainard'ın hazırladığı dizgiye göre de, ek olarak sürekli bas eşliğinde 175 keman sonatı, 30 solo keman sonatı bulunmaktadır. Tartini'nin eserleri ayrıca G. Guglielmo tarafından 1970'te Padova'da, E. Farina ve C. Scimone tarafından da 1971'de Milano'da tekrar yayımlanmıştır.

– Aktüze İ. Müziği Okumak. Pan Yayıncılık. Nisan 2003.

Kazım Çapacı

